



Vitralls de l'església de Cal Pons

Puig-reig

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Església de Sant Josep de la Colònia Pons, 08692-Puig-reig
Emplaçament Església de Cal Pons

Coordenades:

Latitud: 41.96632
Longitud: 1.88601
UTM Est (X): 407693
UTM Nord (Y): 4646637

Classificació

Número de fitxa 08175 - 362
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Modernisme
Segle XIX
Any 1887
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Els vitralls necessiten una restauració, molt especialment els del sector de tramuntana de l'església, greument afectats per la humitat i el pas del temps.

Protecció Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Religios
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Puig-reig

Fitxes associades:

[Sant Josep de la Colònia Pons](#)

Autoria de la fitxa Rosa Serra Rotés i Jordi Piñero

Data de registre de la fitxa: dv., 20/03/2020 - 01:00

Descripció

Conjunt de vitralls emplomats i policromats que decoren tots els finestrals de l'església de la colònia Pons, tant pel que fa a la nau, com al cimbori i transsepte de l'edifici. Reprodueixen temes religiosos i s'inspiren clarament en els corrents historicistes de finals del s. XIX a Catalunya.

L'interès del Romanticisme primerament i del Modernisme després per l'art gòtic impulsà els mestres vidriers d'arreu d'Europa a la recerca d'aquella tècnica oblidada. Tot i que no coneixem l'autor dels vitralls de cal Pons si que els atribuïm al taller d'un dels grans mestres com podien ser: la dinastia Amigó, Agustí Rigalt i Cortiella, J. Sagalés, A. Aymat, Josep Pujol i Josep Espinagosa i Farrando entre els vitrallers premodernistes, i fou durant la plenitud del Modernisme que el vitrall català arribà a prendre la més àmplia volada, impulsada en gran part per tota una sèrie d'artistes i d'arquitectes exigents.

Història

Construïda a l'any 1877 segons el projecte de l'arquitecte José torres i Argullo, es va reconeixer popularment com "La catedral de l'Alt Llobregat" degut a les seves formes neogòtiques; la seva importància augmentà quan va rebre les relíquies de Santa Aurèlia de Niça. L'impulsor de Cal Pons -una de les colònies industrials més interessants de Catalunya a nivell urbanístic i arquitectònic- fou Josep Pons i Enrich, nascut a Manresa l'any 1811, descendent d'una família manresana vinculada a la indústria de la seda durant el segle XVIII. Josep Pons esdevingué, a partir de mitjan segle XIX, un important industrial cotoner que fou, també, polític, fundador de la Caixa de Manresa i promotor del ferrocarril de Manresa a Berga. Josep Pons, l'any 1875, comprà els terrenys de Cal Garrigal -que posteriorment amplià amb la compra de més terrenys de masies dels voltants- amb la intenció de construir-hi una colònia industrial. L'any següent obtingué el permís d'aprofitament industrial de l'aigua del riu Llobregat i seguidament féu construir la resclosa, el canal, la sala de turbines i la fàbrica, que s'inaugurà l'any 1880. Al costat de l'espai industrial es començaren a construir, també, els habitatges on haurien de viure els treballadors de Cal Pons. Aquests habitatges, construïts en dues etapes diferents (1875 i 1890), formen el carrer d'Orient, el més emblemàtic de la colònia. Els majordoms i els encarregats vivien en pisos annexos a la fàbrica, mentre que els habitatges del carrer de la Baixada i de la plaça del Centre, on hi havia la botiga, el cafè, la fonda, el forn de pa i altres serveis, foren ocupats per famílies vinculades als serveis de la colònia. Un dels edificis més importants de Cal Pons, pels serveis que acollia, fou el que es construï, annex a l'església, l'any 1893. Aquest espai incloïa l'escola, el convent de les monges, la residència de les noies i el teatre. Els edificis més emblemàtics -per la seva espectacularitat- de la colònia, però, eren i són uns altres: l'església i les torres dels amos. L'església, inaugurada el 1887, fou qualificada, per la premsa de l'època, com la "Catedral de l'Alt Llobregat". Les dues torres, situades al voltant d'un jardí, foren construïdes abans de l'any 1885 (la vella) i el 1897 (la nova). El conjunt de la colònia en construcció fou envoltat per una muralla d'uns dos metres d'alçada que tenia tres portals i dues portes. Els porters i el "sereno" vigilaven que cap treballador entrés o sortís del perímetre de la colònia més tard de les 8 o les 9 del vespre (depenent de l'època de l'any). Aquesta muralla fou enderrocada durant la Guerra Civil i ja no es reconstruí.

Bibliografia

R.SERRA i R.VILADES: la colònia Pons de Puig-reig (1875-1987), Berga, Ambit de Recerques del Berguedà 1987.

R.VILADES i R.SERRA : La colònia Pons (Puig-reig), a L'Erol, Any: 2005 Núm.: 86-87 150 anys de colònies industrials

CLOTET, D. I SERRA, R. "Capellans de colònia", a Histories del riu. El llegat de les colònies, Regio7, 2005, p. 79-80

VV.AA. Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1994.

CABANA, Francesc (2006): La saga dels cotoners catalans, Barna, Ed. Proa

TEIXIDOR, E. I SERRA, R. (2010). Vida de colònia. Les colònies tèxtils a Catalunya, Angle Ed.

